

Na levoj obali reke Prištavice, u ataru sela Stopića, između sela Rožanstva, Trnave i Sirogojna, na istočnim obroncima Zlatibora, na 19-tom kilometru od njegovog turističkog centra, nalazi se prirodno dobro pod zaštitom države i starateljstvom Turističke organizacije Zlatibora, jedna od najatraktivnijih pećina Srbije – Stopića pećina. Taj status zaslužila je iz više razloga. Prvi je svakako zbog impresivnog ulaza u pećinu, pa bigrenih „kada“, te slapa nazvanog „Izvor života“. Naziv je dobila po zaseoku Stopići, gde se nalazi. Starost pećine nije tačno utvrđena, a meštani za nju znaju od kada je sveta i veka.

Istraženi deo Stopića pećine dug 1.691,5 metara podeljen je u pet celina: ulaz u pećinu ili Svetlu dvoranu iz koje se ide u Tamnu dvoranu, zatim Veliku salu sa kadama, Suvi tok Stopića pećine i Rečni kanal. Ulaz u pećinu se nalazi na 711,18 metara nadmorske visine. Visok je 18 m, širok 30m, i drugi je po veličini u Srbiji. Od njega dobrim delom zavisi i temperatura vazduha u pećini koja, zbog stalne cirkulacije vazduha, varira. Na svodu Svetle dvorane mogu se videti otvori na tavanici (vigledi) kroz koje se može videti šuma koja se prostire iznad same pećine. Meštani ove otvore zovu dugure. Odmah na ulazu, ispod otvora, nalazi se siparska kupa, sa materijalom koji vekovima propada kroz otvore (dva manja i jedan veći, 70m visine) poznatoj i po nazivu „Pseće groblje“ (zato što je nađeno mnogo skeleta ovih životinja) i „Božina dugura“, po meštaniu Boži Jankoviću koji je prolazeći ovuda u pripitom stanju, noseći mešinu sa rakijom, propao kroz otvor. Rakiju su kasnije meštani popili „za dušu“ pokojnika.

Stopića pećina je rečna pećina kroz koju plitkim šljunčanim koritom protiče Trnavski potok, koji teče 2 km ispred otvora u pećinu, ponire kroz jednu stenu, i uliva se u reku Prištavicu. Zavisno od vodostaja, odnosno od godišnjeg doba i priliva vode, u pećini nivo vode raste i opada.

Iz Svetle dvorane ulazi se, preko drvenog mosta, u Tamnu dvoranu, koja posetiocima dočarava pećinu kakvu je uglavnom vide speleolozi, namerno slabije osvetljenu. U senkama koje stvaraju stenoviti oblici posetioci mogu razaznati figure svetaca, životinja, zaljubljenih parova.. Dvorana je duga oko 100 metara, a i najviši je podzemni objekat u pećini. Iako pećina nije bogata pećinskim ukrasom, u Tamnoj dvorani, najpogodnijoj za njihovo formiranje, u prostoru, za sada dostupnom posteriocima, ima ih najviše. Stalagmita nema jer im rečica to ne dozvoljava, a za formiranje 1cm stalaktita potrebno je oko 100 godina.

Na kraju Tamne dvorane se nailazi na novi most koji vodi do ulaza u Dvoranu sa bigrenim kadama načinjenih od kalcijum karbonata (CaCO_3) i silicijuma (Si). Po ovim oblicima Stopića pećina je najprepoznatljivija. Kade su dubine od 15cm do 3m, dok se u nedostupnom, tamnom kanalu, nalazi na stotine u dužini od 140 m, među kojima i ona najdublja od 7,20 m. Tamni kanal je dug 700 m i naziva se Suvim tokom Stopića pećine, jer tokom godine presušuje.

Periodično, u bigrenim kadama, u zavisnosti od količine kiše i otapanja snega, ima vode.

Dalje, staza vodi do podzemnog vodopada „Izvor života“, visokog oko 10 metara. Ova dvorana je mesto gde svaki posetilac zastane, osmotri snagu i uveri se u stvaralačku moć prirode. Živopisan i bučan kada je voda veća - „Izvor života“ stvara zaglušujuću buku.

Od živog sveta u Pećini se mogu naći slepi miševi, ribice, račići i paukovi.

Mnogi meštani su pokušavali da „prođu“ Stopića pećinu, ali nikom od njih to nije uspelo, pre svega zbog mnogo prepreka – sifona i ledene vode, koje je nemoguće prevazići bez adekvatne opreme.

Prvi pisani izvor vezan za Stopića pećinu ostavio je Radosav Vasović 1901. godine u Zapisniku Srpskog geološkog društva. Prva speleološka istraživanja uradio je Jovan Cvijić (1909. i 1913.). Prva detaljna speleološka istraživanja izveo je Radovan Ršumović 1957. godine. Speleolozi Češkog speleološkog društva iz Sovineca su 1983. i 1984. godine izvršili opsežna istraživanja oba kanala i prošli celim tokom Rečnog kanala i Kanalom sa kadama. Od naših speleologa istraživanja je sprovodio speleolog dr Radenko Lazarević u više navrata od 1984. do 1986. godine, i ostavio je najobuhvatnije podatke o njoj, uključujući i monografiju objavljenu 1994. godine.

Za sada je, za posetioce, uređeno svega 250 m staze i stalno se vrše dalja uređenja kako bi što celovitije mogli da dožive ovaj obavezni deo turističke ponude užičkog kraja.

Stopića pećinu morate posetiti i zbog ljudi, koji se brinu da što više posetioca dođu do pravih, proverenih informacija. To je gospodin Dragimir Stopić, dip. mašinski inženjer, ali i koordinator vodiča čuvarske službe i vodič po potrebi, čuvar zaštićenog područja Stopića pećine, član porodice na čijem se imanju pećina nalazi, i gospodin Radenko Janković vodič i čuvar zaštićenog područja - pristupačna, gostoljubiva družina, koja svakog posetioca dočekuje, po dobrom srpskom običaju, kao najdražeg gosta u sopstvenoj kući.

[Više fotografija možete da pogledate o v d e.](#)